

KONFERENCJE NAUKOWE

Profesor Nina Pawlak wręcza Profesorowi Stanisławowi Piłaszewiczowi książkę pamiątkową (fot. Patryk Anioł)

Międzynarodowa konferencja „African studies in contemporary world”

14 października 2014 roku

Organizatorzy: Katedra Języków i Kultur Afryki
Uniwersytetu Warszawskiego i Polskie Towarzystwo
Afrykanistyczne

Konferencja „African studies in contemporary world” odbyła się, w Sali Balowej Pałacu Potockich, mieszczącej się na kampusie głównym Uniwersytetu Warszawskiego.

Uczestników konferencji i zaproszonych gości powitały Dziekan Wydziału Orientalistycznego prof. dr hab. Jolanta Sierakowska-Dyndo, Kierownik Katedry Języków i Kultur Afryki prof. Nina Pawlak, a także Przewodnicząca Polskiego Towarzystwa Afrykanistycznego (PTAfr) dr Małgorzata Szupejko.

Po części powitalnej odbyła się uroczystość poświęcona Profesorowi Stanisławowi Piłaszewiczowi z okazji jubileuszu Jego siedemdziesiątych urodzin. Profesor Stanisław Piłaszewicz jest uznanym polskim afrykanistą, autorem licznych prac o językach i kulturach Afryki oraz wieloletnim kierownikiem Katedry w latach 1988–2009 (wówczas Zakładu Języków i Kultur Afryki) na Uniwersytecie Warszawskim. Konferencja zadedykowana Profesorowi była symbolicznym uhonorowaniem Jego wybitnych osiągnięć w nauce, a szczególnie pracy nad wydawaniem rękopisów hausańskich.

Dr Małgorzata Szupejko przypomniała, że Profesor Stanisław Piłaszewicz należy do grupy członków-założycieli Towarzystwa, które działa od 1990 roku i był jego pierwszym przewodniczącym. Jako sekretarz redakcji czasopisma „Afryka” podziękowała również Profesorowi za artykuły, które napisał dla „Afryki” i wyraziła nadzieję, że na nich nie poprzestanie. Podziękowała także za recenzowanie czasopisma oraz za nieustającą życzliwość i gotowość służenia wiedzą i naukowym doświadczeniem w każdej sytuacji, która tego wymaga. Na koniec Pani Prezes dała wyraz swojemu uznaniu dla naukowych dokonań Profesora i podziwu dla perfekcji Jego naukowego warsztatu, a szczególnie dbałości o język i jasność wyводу, które to wartości – jak podkreśliła – nie są niestety obecnie w nauce należycie pielęgnowane.

Na jubileusz przybyli badacze z zagranicznych ośrodków, którzy mieli okazję współpracować z Profesorem, i którzy naukowo zajmują się tematami związanymi z Jego zainteresowaniami. Jubileusz był okazją, by kilkoro spośród zgromadzonych gości z niemieckich i rosyjskich ośrodków wyraziło swoje uznanie dla osiągnięć naukowych Profesora, a wśród nich: profesor Herrmann Jungrathmayr (z Uniwersytetu we Frankfurcie nad Menem), profesor Victor Porkhomovsky (z Rosyjskiej Akademii Nauk w Moskwie), dr Joseph McIntyre (z Uniwersytetu Hamburgskiego). Gratulacje złożył również konsul reprezentujący Ambasadora Nigerii w Polsce – pan Ogunsanya Adekunle.

Profesor Nina Pawlak wręczyła Profesorowi księgę pamiątkową *Hausa and Chadic Studies. In Honour of Professor Stanisław Piłaszewicz*, zredagowaną pod jej własną naukową pieczęcią oraz dr hab. Ewy Siwierskiej i dr Izabeli Will. Ceremonię uświetniły kwiaty i kolejne życzenia.

Jubileuszową część konferencji zakończył przeglądowy referat wygłoszony przez Profesora zatytułowany „Hausa Studies in the Department of African Languages and Cultures at the University of Warsaw”.

*

Po przerwie kawowej, naukową część konferencji otworzyła dr Hanna Rubinkowska-Anioł z Katedry Języków i Kultur Afryki UW. Obrady poprzedziła minuta ciszy dla upamiętnienia pamięci Profesora Andrzeja Zaborskiego, którego śmierć 1 października 2014 roku uniemożliwiła planowane przez niego uczestniczenie w konferencji. W trakcie konferencji pamięć Profesora została także uczczona referatem wygłoszonym przez prof. Ninę Pawlak z Katedry Języków i Kultur Afryki UW („In memory of Professor Andrzej Zaborski”).

Pierwszą część konferencji poświęcono dyskusji nad doświadczeniami, instytucjonalnym kształtem i perspektywami rozwoju badań afrykanistycznych w afrykańskich ośrodkach. Obrady rozpoczęli prof. Ahmed Hassan Omer z Instytutu Studiów Etiopistycznych na Uniwersytecie w Addis Abebie, który przedstawił referat na temat „African studies and methodology of research: The case of the Horn of Africa” („Studia afrykanistyczne oraz metodologia badań: przypadek Rogu Afryki”) oraz prof. Hafizu Miko Yakasai z Uniwersytetu Bayero w Kano. Prof. Hafizu poruszył temat współpracy pomiędzy ośrodkami afrykańskimi i europejskimi na przykładzie Warszawy i Kano („African studies in contemporary world: an example of Kano – Warsaw model” czyli „Współczesne studia afrykanistyczne: przykład wzoru Kano – Warszawa”). Wątek europejskich wpływów na kształcenie oraz znaczenie tradycyjnych wzorców, tym razem w Etiopii, były tematem wystąpienia dr. Wolberta Smidta z Uniwersytetu w Mekele: „Knowledge and learning systems in Ethiopia: From ancient church-based indigenous quasi-universities to universities based on the western model” („Wiedza i systemy nauczania w Etiopii: od historycznych kościelnych miejscowych quasi-universytetów do uniwersytetów wzorowanych na zachodnim modelu”).

Celem kolejnej części konferencji było przedstawienie przykładów na odmiennie, zarówno metodologicznie jak i źródłowe, podstawy badań afrykanistycznych. Dr Rudolf Leger z Uniwersytetu we Frankfurcie nad Menem oraz prof. Sergio Baldi z Uniwersytetu w Neapolu mówili na temat „What are plants good for? Plant names and superstitions of the Kupto people (Northern Nigeria)” („Do czego nadają się rośliny? Nazwy roślin a przesady wśród ludu Kupto w północnej Nigerii”), natomiast referat dr Izabeli Will z Katedry Języków i Kultur Afryki UW dotyczył tematu „Beyond the words. The role of gestures in contemporary Hausa sermons (wa’azi)” („Poza słowami. Rola gestów we współczesnych kazaniach Hausa (wa’azi”). Autorzy powyższych referatów wskazali możliwość spojrzenia na kultury afrykańskie z różnych perspektyw, łączenia wiedzy o językach z szeroko pojętymi badaniami nad kulturami. Prof. Adam Łukaszewicz z Instytutu Archeologii UW postawił pytanie o to, czy egipska archeologia stanowi część badań afrykanistycznych: „Egyptian archeology – a part of African studies?” („Archeologia w Egipcie – część badań nad Afryką?”), wskazując na potrzebę skonfrontowania osiągnięć

archeologów zajmujących się Egiptem i afrykanistów – przedstawiciele dwóch dziedzin, które funkcjonują oddzielnie.

Ważnym tematem konferencji były źródła do badań afrykanistycznych i sposoby ich interpretacji. Europejskiego spojrzenia na Królestwo Kongo dotyczył referat prof. Roberta Piętka z Uniwersytetu Przyrodniczo-Humanistycznego w Siedlcach: „European institutions in Africa: The case of Kongo Kingdom” („Europejskie instytucje w Afryce: przypadek Królestwa Konga”). Dr Hanna Rubinkowska-Anioł podjęła się krytycznego spojrzenia na koronację cesarza Etiopii Hajle Syllasje I jako na tekst kulturowy: „Re-interpretation of Ethiopian cultural texts – coronation of Haile Sillasje as a text” („Re-interpretacja etiopskich tekstów kulturowych – koronacja Hajle Syllasje jako tekst”). Źródeł arabskich dotyczył referat Bogusława R. Zagórskiego z Instytutu Ibn Chalduna w Piastowie: „External sources for the Central African Arabic toponomastics – the case of Chad” („Źródła zewnętrzne do badań nad arabską toponomastyką w Afryce Centralnej – przypadek Czadu”).

Konferencja była okazją do wzmocnienia relacji i poszerzenia współpracy w międzynarodowym środowisku afrykanistycznym. Obecność delegacji z Uniwersytetu Bayero w Kano poświadcza, utrzymującą się od wielu lat, naukową więź Katedry Języków i Kultur Afryki z nigeryjskim ośrodkiem, a udział przedstawicieli etiopskich uniwersytetów wskazuje na coraz silniejsze związki warszawskiej afrykanistyki także z tymi ośrodkami. Dokonując podsumowań dotychczasowych osiągnięć w badaniach afrykanistycznych, podkreślono fakt korzystania przez afrykanistów z coraz szerszej bazy źródłowej i współpracę pomiędzy różnymi dziedzinami.

Jednym z celów, który stawiali sobie organizatorzy konferencji, była dyskusja nad istotą studiów afrykanistycznych w Afryce i poza nią. Konferencja wykazała, że badania coraz częściej prowadzone są z udziałem badaczy afrykańskich, a ośrodki afrykańskie rozrastają się instytucjonalnie i współpracują z badaczami spoza Afryki. Podkreślono wagę takiej współpracy.

Konferencja i Jubileusz miały swoje towarzyskie zwieńczenie we wspólnym uroczystym obiedzie, który odbył się w Klubie Profesorskim UW.

Mikołaj Szczepkowski